

ਤੀਸਰਾ ਉਦੇਸ਼ਕ

ਜਿਵੇਂ ਅਗਨੀ ਹੋਤਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਗਨੀ ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਮਨ ਕੇ, ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਗਰੁਕ ਹੋ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੁਨੀ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਚਾਰਿਆ ਆਦਿ ਦੇ ਜੋ ਜੋ ਕੰਮ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੋਈਆ ਸੇਵਾ ਕਰੇ।

ਇਸ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ, ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚੇਲਾ ਖੁਦ ਵੀ ਪੂਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਲਿਆਨ ਦਾ ਭਾਗੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ॥੧॥

ਜੋ ਵਿਨੈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਚਾਰਿਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੁਣਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਬਚਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਵਿਨੈ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨਾਂ ਚਲਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਥਨ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨਾਂ ਚੱਲਨ ਵਾਲਾ ਮੁਨੀ ਪੁਜਨੀਆਂ ਹੈ। ॥੨॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਵਰਤ ਪੱਖੋਂ ਬੜੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਨੈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁਣਵਾਨ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿਮਰਤਾ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਚ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਬੰਦਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਆਚਾਰਿਆ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉੱਚ ਮੁਨੀ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ॥੩॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਅਨਜਾਨ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ, ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਜਮ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭੋਜਨ ਨਾ ਮਿਲਨ ਤੇ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਦਾਨੀ ਪ੍ਰਤਿ ਨਿੰਦਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਮੁਨੀ ਪੂਜਨਿਕ ਹੈ। ॥੪॥

ਜੋ ਸਾਧੂ ਫਟਾਂ ਆਦਿ ਆਸਨ, ਭੋਜਨ, ਪਾਣੀ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤੇ
ਸੰਜਮ ਪਾਲਨ ਲਈ ਉਪਕਰਨ ਜੋ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੀ ਸੰਤੋਖ ਵਿਖਾ ਕੇ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਸਨ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੁਨੀ ਪੂਜਨੀਆ ਹੈ। ॥੫॥

ਕੋਈ ਪੁਰਸ਼ ਧਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਲਾਲਚ ਲਈ ਲੋਹੇ ਦੇ ਕੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ
ਨਾਲ ਸਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਤਮਾ ਸੁੱਖ ਚਾਹੁਨ ਵਾਲਾ ਮੁਨੀ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ
ਆਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਂਟੇ ਵਰਗੇ ਬਚਨਾ ਨੂੰ ਨਾਲ
ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਹਿਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪੂਜਨੀਆ ਹੈ। ॥੬॥

ਲੋਹੇ ਦਾ ਕੰਡਾ ਤਾਂ ਕੁੱਝ ਮਹੂਰਤ ਹੀ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਚ
ਸਹਿਜ ਜੀ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੋੜੇ ਵਾਕ ਦੇ ਕੰਡੇ ਸਹਿਜ ਬਾਹਰ
ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੈਰ ਕਰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵੈਰ ਵਧਦਾ
ਹੈ। ਖਤਰਨਾਕ, ਕੁਗਤਿ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਹਾਨ ਸਹਾਇਕ ਹਨ। ॥੭॥

ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਰਾਹੀਂ ਆਖੇ ਕਠੋਰ ਬਚਨ ਰੂਪੀ ਪ੍ਰਹਾਰ ਕੰਨਾ ਵਿੱਚ
ਲਗਨ ਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਉਤਪਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਮਹਾਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦਾ
ਜੇਤੂ ਮੁਨੀ ਅਜਿਹੇ ਬਚਨਾ ਦੇ ਬਾਣ ਸਹਿਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਉਹ
ਪੂਜਨੀਆ ਹੈ। ॥੮॥

ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਪਿਠ ਪਿੱਛੇ ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਭੈੜੇ ਵਾਕ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ,
ਨਿਸ਼ਚੈ ਅਤੇ ਬੁਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ ਉਹ ਪੂਜੀਆ ਮੁਨੀ ਹੈ। ॥੯॥

ਜੋ ਰਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਲੜਦਾ, ਜੋ ਇੰਦਰ ਜਾਲ (ਯੋਖਾ) ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਧੋਖਾ,
ਕੁਟਿਲਤਾ ਰਹਿਤ ਹੈ ਚੁਗਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਨਿਮਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਆ। ਕਿਸੇ
ਪ੍ਰਤਿ ਅਸ਼ੁਭ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਨਦਾ ਹੈ ਨਾਂ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਹੋਰ ਤੇ
ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕੋਤੁਕ, ਸੋਰ ਸ਼ਰਾਬੇ ਤੇ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁਨੀ ਪੂਜਨੀਆ ਹੈ।

॥੧੦॥

ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਾਧੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਵਗੁਣਾਂ ਕਾਰਣ ਅਸਾਧੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਧੂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਅਸਾਧੂ ਪਣਾ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਮੁਨੀ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਗ ਦੇ ਵਸ ਕੇ ਮੋਕੇ ਤੇ ਮਾਮਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁਨੀ ਪੂਜੀਕ ਹੈ। ॥੧੧॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਛੋਟੇ ਜਾਂ ਬੁੱਢੇ, ਇਸਤਰੀ, ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਦੀਖਿਅਤ ਜਾਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੀ ਬੇਇੜਤੀ (ਖਾਸ) ਨਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਣ ਮਾਨ ਤੇ ਕਰੋਧ ਦਾ ਵੀ ਤਿਆਗ ਉਹ ਮੁਨੀ ਪੂਜਨੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ॥੧੨॥

ਜੋ ਗੁਰੂ ਚੈਲੇ ਰਾਹੀਂ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਨ ਤੇ ਵੀ ਚੈਲੇ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਰੁਤ ਗਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਪਤਿ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਚੰਗੇ ਕੁਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਚਾਰਿਆ ਯੋਗ ਚੇਲੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਮਾਰਗ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਦਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਪੂਜਨੀਕ, ਤਪਸਵੀ, ਇੰਦਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੋਚੇ ਆਚਾਰਿਆ ਨੂੰ ਜੋ ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁਨੀ ਪੂਜਨੀਆ ਹੈ। ॥੧੩॥

ਜੋ ਬੁੱਧੀ ਨਿਧਾਨ ਮੁਨੀ ਗੁਣੀ ਸਾਗਰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਪੰਜ ਮਹਾਵਰਤਾ ਤਿੰਨ ਗੁਪਤੀ ਦਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਕਸ਼ਾਏ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੁਨੀ ਪੂਜਨੀਕ ਹੈ। ॥੧੪॥

ਜਿਨੇਦੰਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਣ ਬਾਹਰ ਆਏ ਮੁਨੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੁਸਲ ਸਾਧੂ ਲਗਾਤਾਰ, ਆਚਾਰਿਆ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਕਰਮਾ ਦੀ ਮੈਲ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨ ਤੇਜ਼ ਨਾਲ ਸਰਵ ਉਤੱਮ ਗਤਿ (ਮੋਕਸ਼) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ॥੧੫॥

ਅਜਿਹਾ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ।